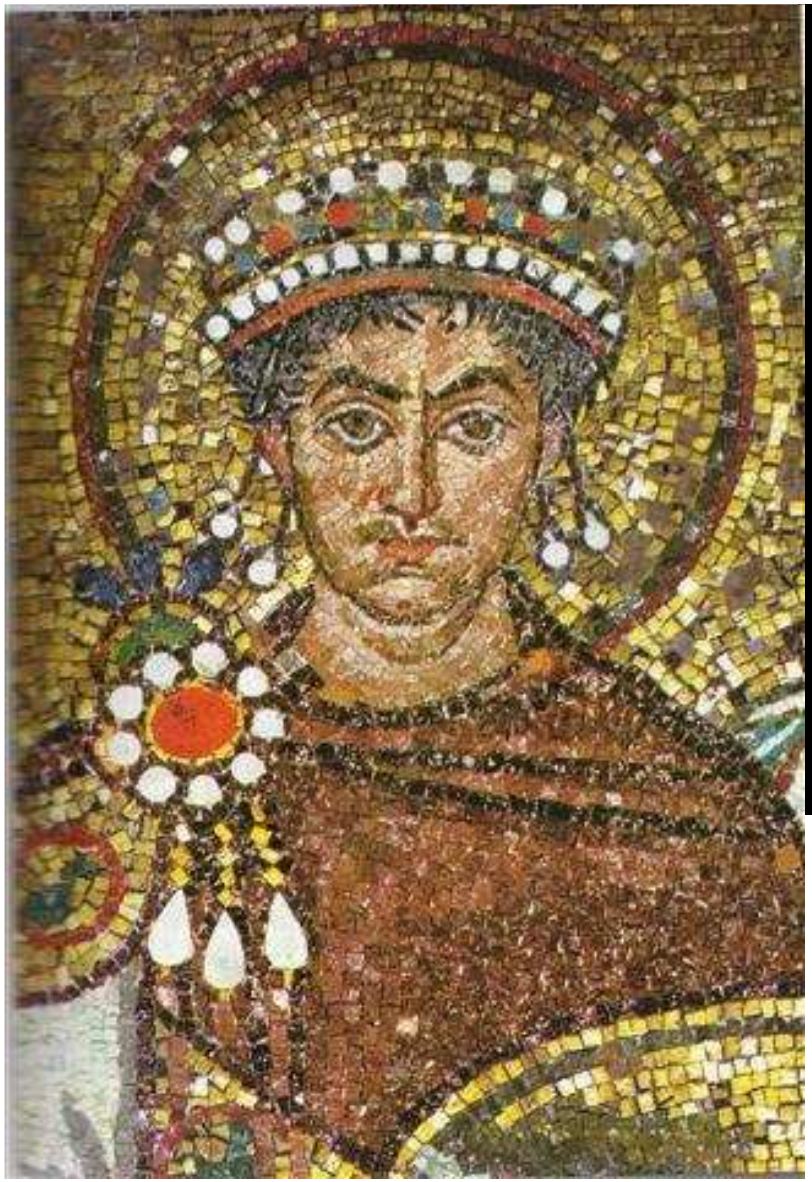

BYZANC

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Karel Švuger

DVK/ 2. ročník

Květen2 012

Obrazová dokumentace, od Justiniána, přes ikonoklasmus k obnově tradic

VY_32_INOVACE_DVK21/03

Po zániku západořímské říše převzala byzantská říše plně postavení nejvýznamnějšího centra nejen politického a hospodářského charakteru, ale také **centra kultury a vzdělanosti tehdejšího civilizovaného světa**. Kulturní těžiště antického světa spočívalo na helenizovaném východě, kam se obracel také Řím. Obyvatelstvo východní části římské říše bylo sice po etnické stránce velmi rozmanité, ale jednotícím „nadnárodním“ prvkem se tu stala **řecká kultura a vzdělanost**. V posledních staletích římského impéria byla kultura východu i západu ovlivněna formujícím křesťanským učením, jehož kolébkou byl rovněž východ.

MAXIMIANVS

Za vlády Justiniána I. byl vytvořen vlastní **byzantský umělecký sloh**, který stejně jako byzantská duchovní kultura vycházel z raně křesťanského umění, jež bylo ovlivněno orientálními tradicemi Blízkého Východu. Stal typickým znakem byzantské architektury i výtvarného umění po celou dobu existence říše a jeho vliv pronikl z Balkánu a Malé Asie do dalších zemí (Sýrie, Palestiny, Egypta, severní Afriky Arménie na východě, na západ do Itálie, na Sicílii a do jižní Francie a v souvislosti s šířením křesťanství také ke Slovanům na Balkáně, na Moravě a na Rusi).

chrám Hagia Sofia (Boží moudrosti) na hlavním konstantinopolském náměstí

Typickým projevem tohoto slohu v **architektuře** mohutné křesťanské chrámy postavené na půdorysu tvaru kříže, nad jehož středem a rameny se tyčí kopule. Vnitřky chrámů jsou obloženy vzácnými barevnými mramory, zdi a kopule pokrývají nástěnné malby nebo pestrobarevné mozaiky.

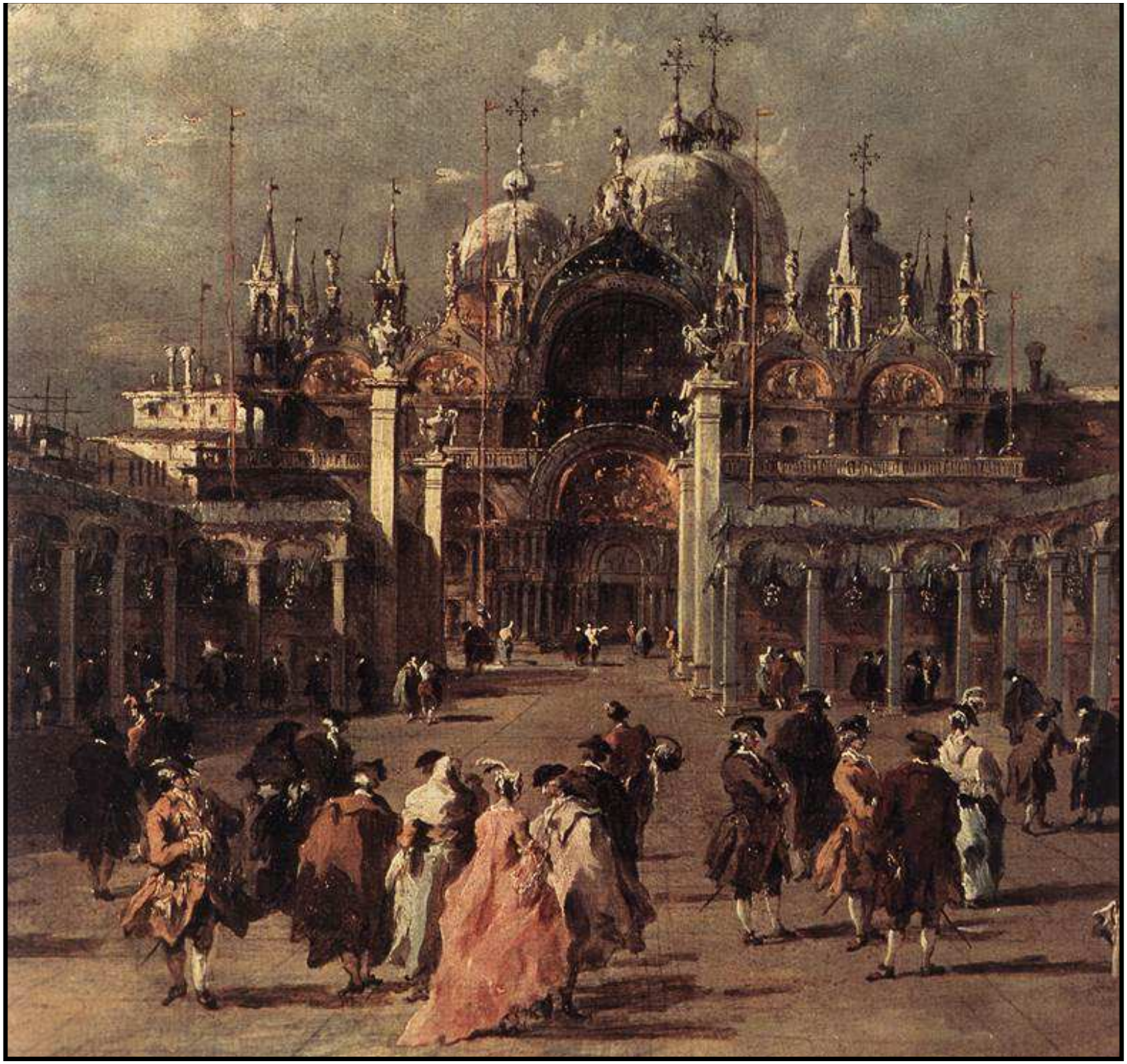

Byzantská říše
(= východořímská říše)

- vznikla v roce 395 po Kr. rozdělením římské říše na 2 části
- zanikla v roce 1453 dobytím Konstantinopolu Turky
- největšího rozmachu dosáhla v 6. století po Kr. za císaře **Justiniána I. Velikého** (vládl 527- 565)

Středověké byzantské umění

6. stol. po Kr.- **„první zlatý věk umění“**
(doba císaře Justiniána)

726- 843 - **„období obrazoborectví“**
(obrazoborectví= ikonoklasmus)

od 10. století – **„druhý zlatý věk umění“**
(šíření byzantského umění…)

1204- 1261 - **„období latinského císařství“**
(byzantskou říši dobyli křižáci)

1453 – byzantskou říši dobyli Turci
(byzantské umění přežívá v pravoslavných zemích (v Rusku)

byzantská říše za císaře Justiniána

chrám Boží moudrosti (sv. Sofie) v Istanbulu (Turecko)

chrám Boží moudrosti (sv. Sofie) v Istanbulu

interiér chrámu Boží moudrosti v Istanbulu

kupole chrámu Boží moudrosti v Istanbulu

interiér chrámu Boží moudrosti v Istanbulu

hlavice sloupu (chrám Boží moudrosti v Istanbulu)

hlavice sloupu (chrám Boží moudrosti v Istanbulu)

chrám San Vitale v Ravenně

chrám San Vitale v Ravenně

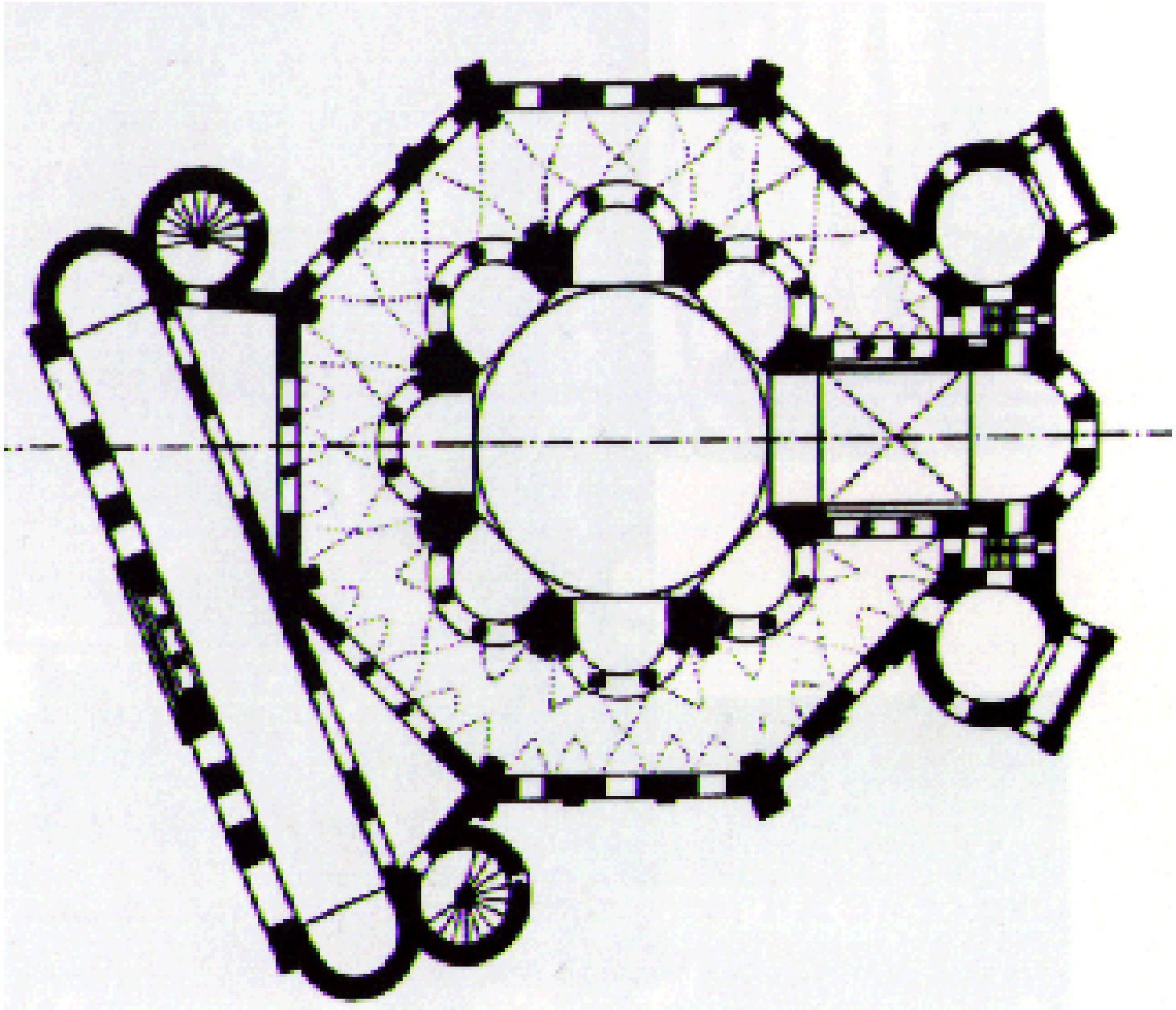

půdorys chrámu San Vitale v Ravenně

interiér chrámu San Vitale v Ravenně

kněžiště chrámu San Vitale v Ravenně

mozaika v klenbě kněžiště (San Vitale)

stěna kněžiště chrámu San Vitale

Justinián s doprovodem přináší potřeby pro liturgii

Justinián s doprovodem přináší potřeby pro liturgii

Justinián přináší bochník chleba

Justinián, detail

Justiniánův doprovod

Justiniánův doprovod

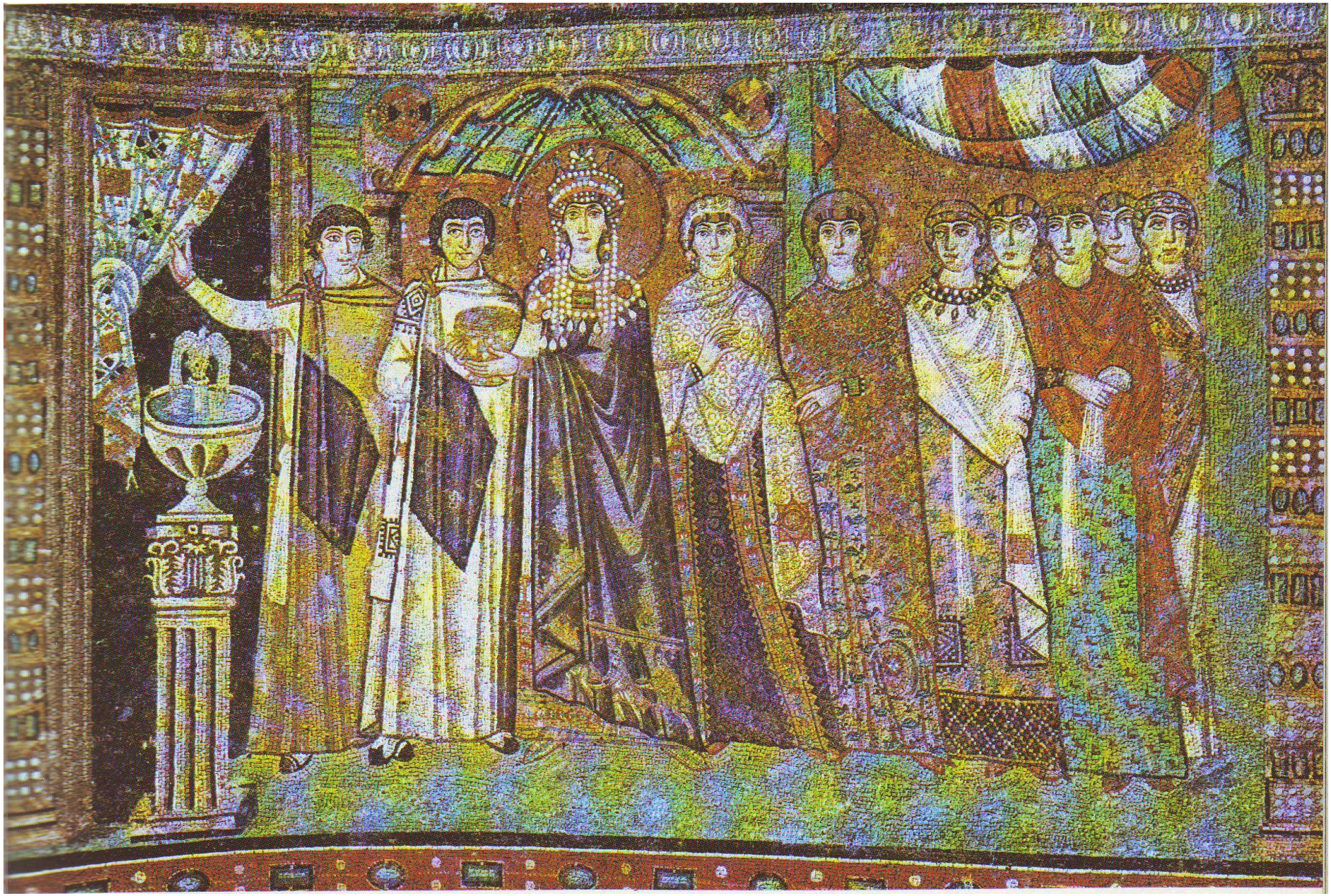

Theodora s doprovodem přináší víno pro eucharistii

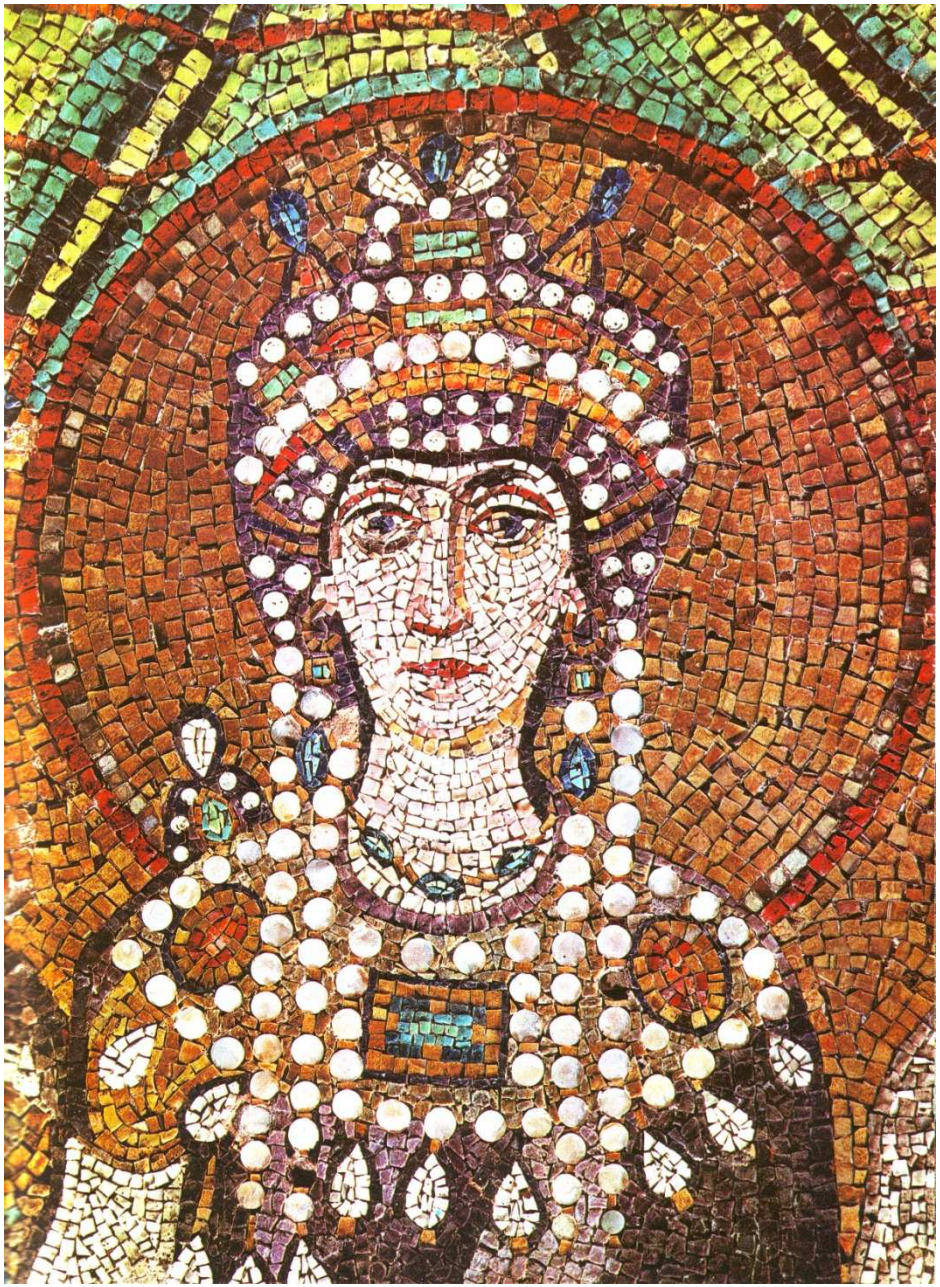

císařovna Theodora

Theodora přináší kalich vína

dvorní dámy (doprovod císařovny Theodory)

dvorní dáma, detail

bazilika San Apollinare Nuovo v Ravenně

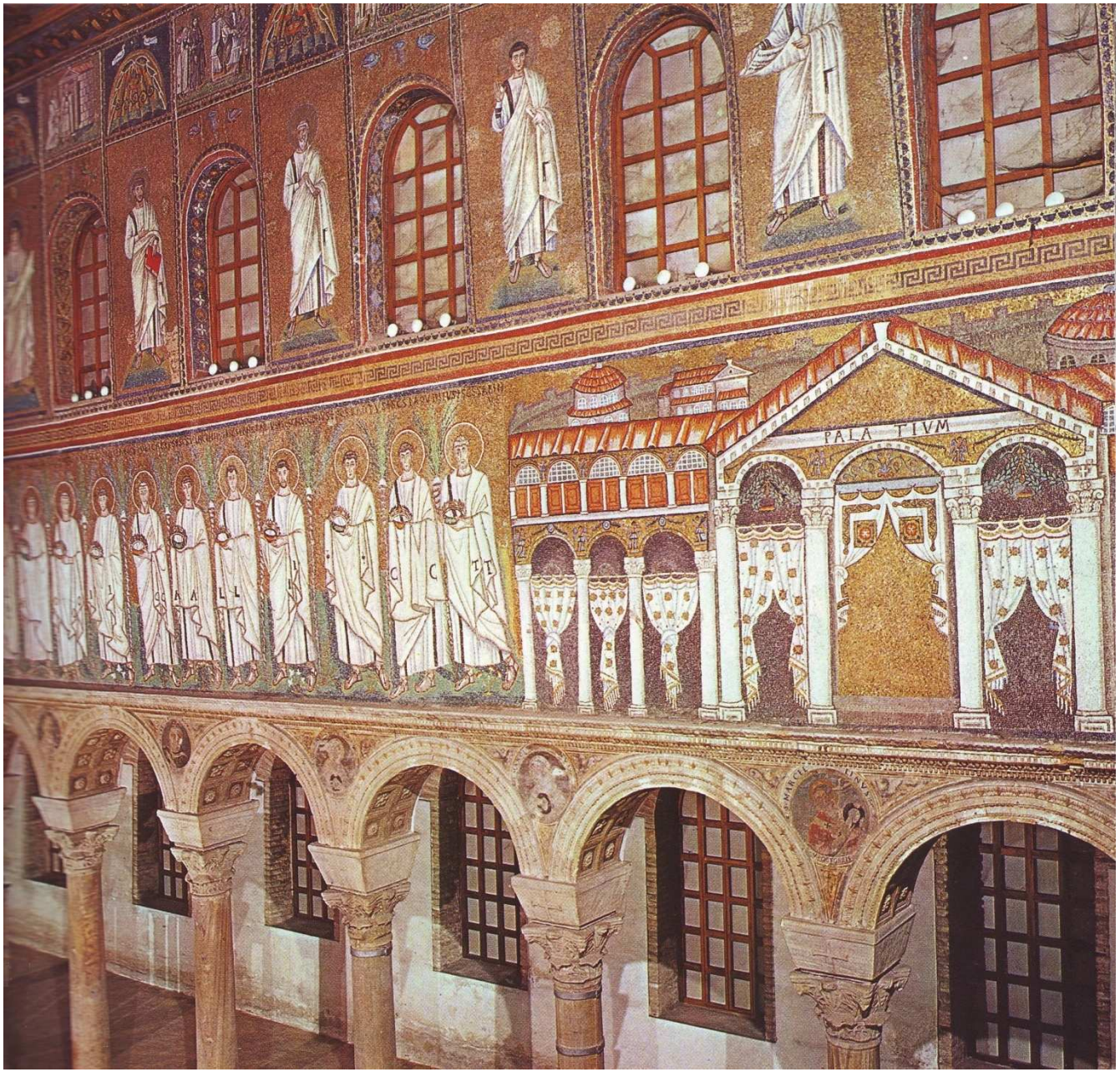

mozaiky na stěně baziliky San Apollinare Nuovo

průvod světců na stěně baziliky San Apollinare Nuovo

Tři králové, mozaika (San Apollinare Nuovo)

detail hlavy krále (San Apollinare Nuovo v Ravenně)

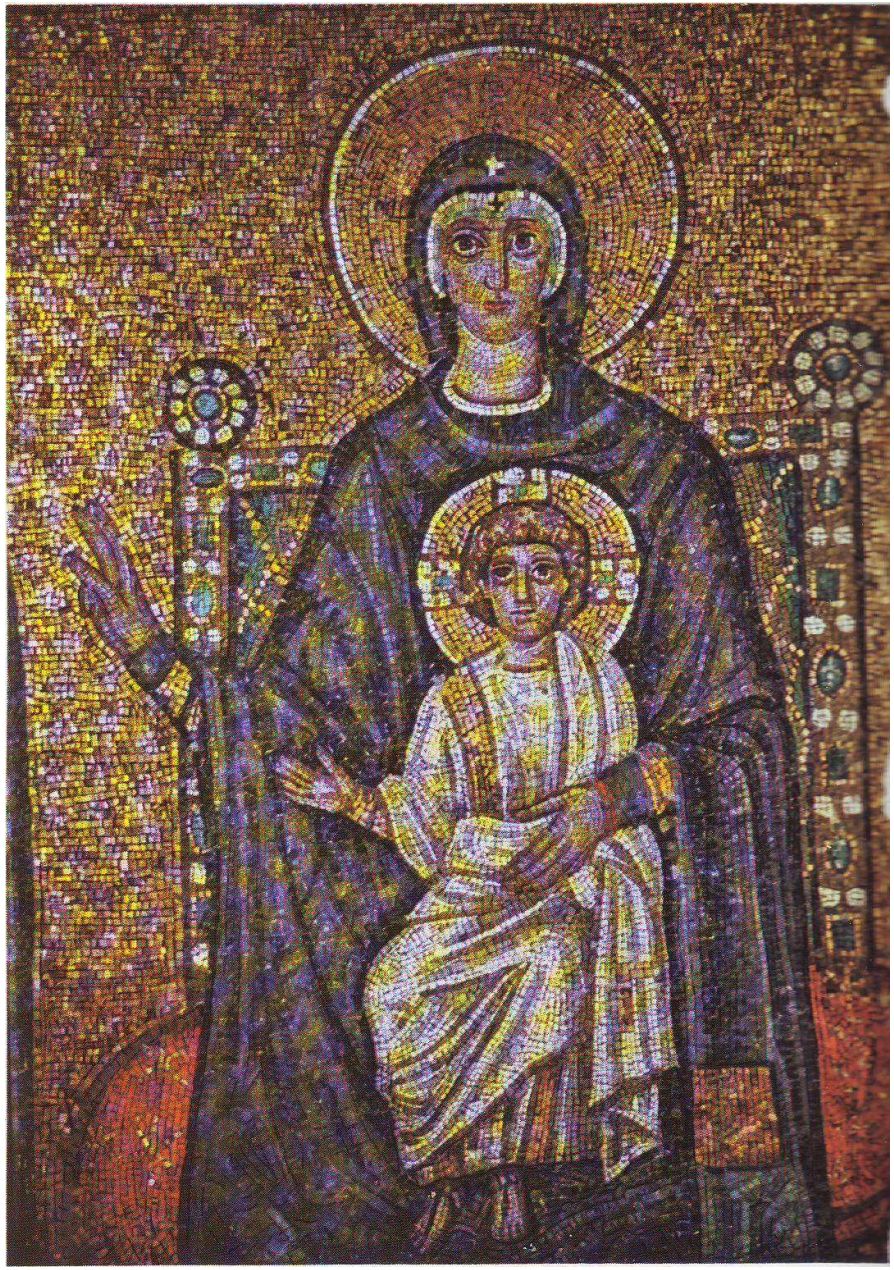

Panna Marie s Ježíškem (San Apollinare Nuovo)

průvod světic (San Apollinare Nuovo)

ZDROJE:

BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1998, 287 p. ISBN 80-858-3925-3.

CHÂTELET, Albert a Bernard Philippe GROSLIER. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. České vyd. 2., upr.,. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004, 784 s. ISBN 80-718-1936-0.

MRÁZ, Bohumír a Odborná spolupráce Marie ČERNÁ. *Dějiny výtvarné kultury*. 4. vyd., V Idea servis 3. vyd. Praha: Idea servis, 2002, 287 p. ISBN 80-859-7039-2.

ZÁSTĚROVÁ, Bohumila a Alexander AVENARIUS. *Dějiny Byzance: slovník křesťanské ikonografie*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1992, 527 p., [40] p. of plates. ISBN 80-200-0454-8.

Internetové zdroje:
http://cs.wikipedia.org
http://www.artmuseum.cz
http://historika.fabulator.cz
http://www.umeni.euweb.cz
http://www.dejinyumeni.czweb.org
http://antika.avonet.cz